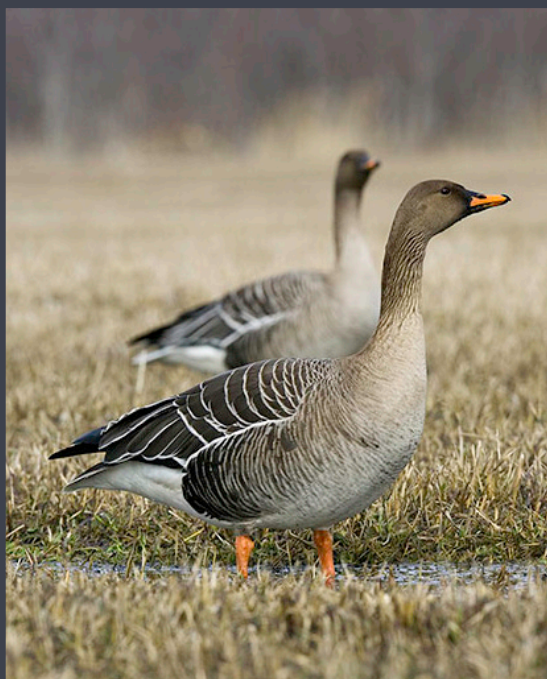

Bestemmelse af Tundra- og Tajgasædgæs

De to underarter* af Sædgås, **Tajgasædgås** (*Anser fabalis fabalis*) og **Tundrasædgås** (*Anser fabalis rossicus*), er ofte svære at adskille i felten, og nogle individer vil være umulige at bestemme til underart på baggrund af visuelle karakterer alene.

Adskillelse af underarterne baseres især på farve og form af hoved og næb. Observationer under gode forhold af fouragerende og rastende flokke samt nærstudier af nedlagte fugle vil som regel gøre det muligt at bestemme de fleste individer til underart.

I felten ser næbbet hos Tajgasædgås som regel orangegult og langstrakt ud, og kombinationen af hoved og næb virker lang og smal med en let konkav profil, der kan minde om formen hos en sangsvane. Den lange slanke hals og mere elegante fremtoning af Tajgasædgås er også gode kendetegn. Hos Tundrasædgås ser hovedet mere rundt ud og er ofte mørkere end halsen, mens næbbet ser mørkt, kort og trekantet ud.

*NB: Tajga- og Tundrasædgås betragtes ofte som selvstændige arter, men behandles under AEWA som underarter af Sædgås *Anser fabalis*

Tundra- og Tajgasædgæs: De bedste kendetegn

Tajgasædgås

Tundrasædgås

Ungfugle

Voksne

Næb af Tajga- og Tundrasædgæs, ungfugle og voksne © Antti Piironen

Næbbets form og farve er ofte de mest brugbare karakterer til at adskille Tundra- og Tajgasædgås, og disse kendetegn kan anvendes både på levende og døde fugle.

Hos **Tajgasædgås** er næbbet forholdsvis langt og slankt med et lige eller lettere konkavt undernæb. Ofte er en stor del af næbbet orangegult med en varierende udstrækning af sort omkring næbroden. Bemærk at nogle individer kan have helt mørke næb.

Hos **Tundrasædgås** er den orangegule del af næbbet typisk begrænset til et smalt bånd hen over midten af næbbet, og næbbet er typisk kortere, kraftigere og mere trekantet.

Størrelse og form er også gode kendetegn. **Tajgasædgås** er ofte stor, næsten på størrelse med Grågås (*Anser anser*), og har en langstrakt hals. **Tundrasædgås** er mindre, på størrelse med Kortnæbbet gås (*Anser brachyrhynchus*), som den dog let adskilles fra på benfarven, som er lyserød hos Kortnæbbet gås og orange hos Tundrasædgås.

Forvaltning af sædgæs: Aldersbestemmelse

Selvom Vildtudbyttestatistikken i Danmark endnu ikke skelner mellem Tajga- og Tundrasædgæs, så er det nødvendigt, at vi opnår kendskab til fordelingen af de to underarter blandt de nedlagte Sædgæs.

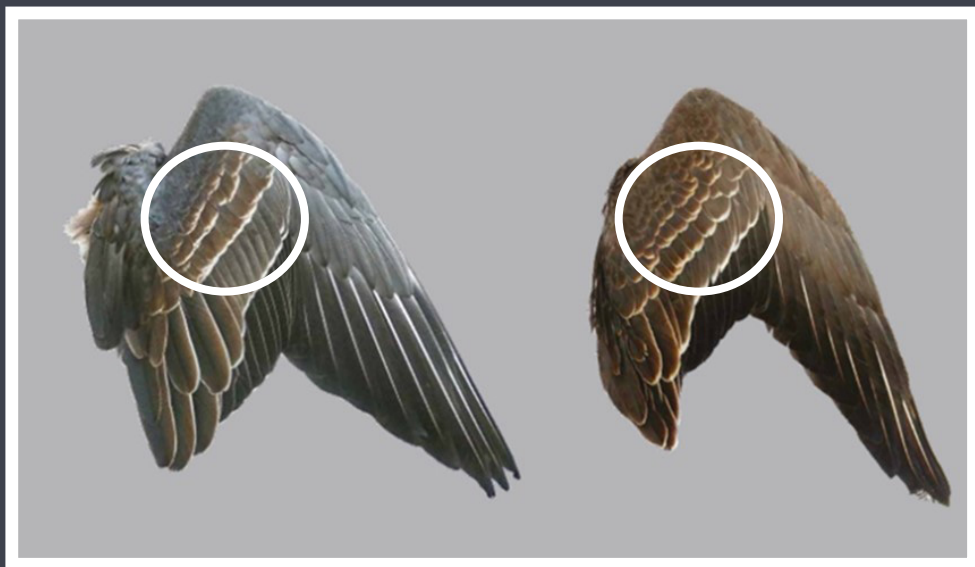
Derudover kan information om aldersfordelingen blandt de nedlagte fugle bidrage til at sikre den mest hensigtsmæssige forvaltning. Når du håndterer eller nedlægger sædgæs, skal du derfor være opmærksom på følgende:

De fleste gæs kan aldersbestemmes på baggrund af form og farve på næbbet samt formen på de store vingedækfjer. Næbbet hos voksne fugle er generelt mere kraftigt farvet, og det orange-gule område er typisk mere velafgrænset end hos ungfuglene.

Aldersbestemmelse baseret på vingedækfjerene: Hos ungfugle (højre side) er dækfjerene typisk relativt friske, smalle og afrundede, hvorimod dækfjerene hos voksne fugle (venstre) fremstår mere slidte og har en mere firkantet form. Disse kendetegn gælder hos både Tajga- og Tundrasædgæs.

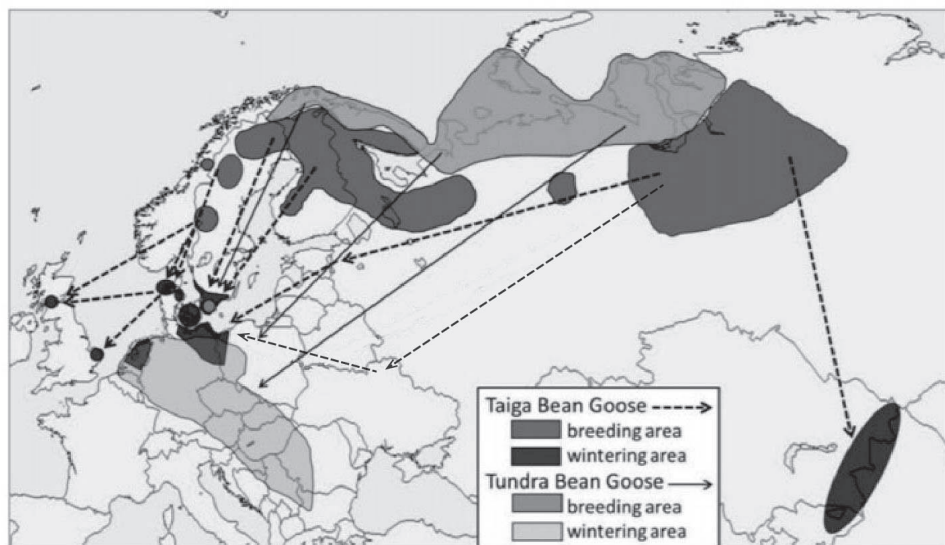
Voksen

Ungfugl

Form og fremtoning af vingens dækfjer er vigtige karakterer ved aldersbestemmelse af gæs. © Veli-Matti Väänänen

Som en af de få Vestpalearktiske gåsebestande har Tajgasædgås de senere årtier været i tilbagegang, og bestanden faldt fra omkring 100.000 individer i 1990'erne til omkring 63.000 i 2009. Bestanden af Tundrasædgæs er derimod stabil eller voksende og består af omkring 600.000 individer. Eftersom Tajga- og Tundrasædgæs har forskellig bestandsstatus og forskellige forvaltningsmålsætninger, samtidig med at bestandene overlapper i udbredelse – særligt i overvintringsområderne – er det af stor vigtighed, at forekomsten af de to underarter overvåges hver for sig både ved bestandsoptællinger og i vildtudbyttestatistikken.

En international forvaltningsplan for Tajgasædgås (AEWA's Single Species Action Plan for the Taiga Bean Goose) blev vedtaget i 2015.

Denne plan kombinerer som den første adaptive forvaltningsplan under Vandfugleaftalen (AEWA) ønsket om en voksende bestand med muligheden for et begrænset jagtligt udbytte.

Bestanden af Tajgasædgås er p.t. i vækst, og der tillades et begrænset udbytte af den centrale bestand, som findes i det nordvestlige Rusland, Finland, Sverige og Danmark. En årlig kvote, som fordeles mellem udbredelseslandene, fastsættes hvert år af den europæiske gåseforvaltningsplatform under AEWA (EGMP).

Et midlertidigt jagtstop fastholdes p.t. for de øvrige delbestande.

